

Rytilampi ei ole luonnon lampi, vaan aikoinaan jo 1930-luvulla Simpsiön vesiosuuskunnan vedenottoa varten padottu tekolampi. Vesi tulee lampeen yläpuolisilta valuma-alueilta ja osittain lähdepohjavetenä. Vesiosuuskunta juoksutti lammesta vettä alempana rinteellä oleviin säiliöihin. Säiliöistä on edelleen jaettu vettä puuputkistojen kautta alapuolisille maa- ja omakotitalouksille. Vähitellen taloudet ovat liittyneet kaupungin vesihuoltoverkkoon. Rytilampi on vuosien varrella kasvanut umpeen ja sitä on kunnostettu ruoppaamalla vuonna 2008.

Vappukalliolla

Rytilammella ovat paikalliset käyneet Vappua viettämässä ainakin 1920-luvulta asti. Rantakallioille on kukin perhe tehnyt kivistä oman nuotiokehänsä. Perheillä on edelleenkin tapana viettää kevätpäivää vappukalliolla eväitä nauttien.

Hänessä oli hiljainen tuntemus,
että jos metsänuotiolla nokeutuu
ja nührautuukin,
niin samalla siellä puhdistuu sisäisesti.
Pentti Haanpää

Järviruoko, josta käytetään myös nimeä ryti, on heinien jättiläinen ja Suomen ainoa ruokolaji. Pisimmät järviruo'ot ovat yli 4 metrin mittaisia. Järviruoko on monivuotinen ruoho, jossa on ontto korsi. Elokuussa ilmestyvät kämmenen kokoiset tuuheat röyhyt eli kukinnot korren päähän. Se lisääntyy tehokkaasti sekä juurakon haaroista että siemenistä, jotka leviävät tuulen mukana pitkin lumen ja jään pintaa.

Järviruoko on hyötynyt vesistöjen rehevöitymisestä ja se onkin paikoin vallannut täysin meren- ja järvenrannat. Luonnon monimuotoisuuden kannalta järviruo'ikot ovat tärkeitä etenkin linnustolle. Kaulushaikara, pajusirkku, ruskosuohaukka ja monet kертuset ovat suuresti riippuvaisia ruo'ikoista. Muuttoaikana ruo'ikko on tärkeä lintujen ravintopaikka sillä hyönteisten määrä on valtava.

Järviruo'on käyttö on ikivanhaa ja hyvin monipuolista. Ruo'osta on tehty kattoja ja sitä on käytetty eristeenä, energian lähteenä, kuivikkeena ja karjan rehuna. Ruokoa on käytetty lankojen värjäykseen, paperin valmistukseen, mattoihin ja himmeleihin. Röyhyjä on käytetty tyynyjen ja patjojen täyteenä.

Järviruoko

Phragmites australis - Vass - Common reed

Yksinkertainen paimenhuilu oli vähäsävelinen ruokopilli. Paimenet käyttivät huilua pitääkseen pedot loitolla ja antaakseen toisille merkkejä. Ruokopillillä on säestetty myös itkuvirsiä ja runolauluja.

Rytilammen siivekkäitä

Ruokokerttunen
Acrocephalus schoenobaenus - Sävsångare
- Sedge Warbler

Rantasipi lentää nopein värisevin siiveniskuina aivan vedenpinnan yläpuolella koko ajan äännellen 'tii-tii-tii'. Maassa ollessaan se keikuttaa pyrstöään taukoamatta. Varovaisena lajina rantasipi ei yleensä pesi aivan rannassa vaan rauhallisella rannalla varvikon kätkössä melko kaukana vedestä. Pieni kahlaaja viihtyy kaikenlaisten vesistöjen rannoilla.

Rantasipin laulun synnystä kerrotaan vanhaa tarinaa. Kun yläkerran isäntä loi linnuille kieliä, se kutsui siivekkäät luokseen jaolle. Rantasipi unohtui silloin vesikivelle peilailemaan kuvaansa tynestä vedenpinnasta. Kun se lopulta tuli myöhässä jakopaikalle, kielet oli jo jaettu. Kysyttäessä missä rantasipi oli viivytellyt, se vastasi nolona "kivellä". Siten rantasipi sai laulukseen "kivelläviivyn- kivelläviivyn- kivelläviivyn-.."

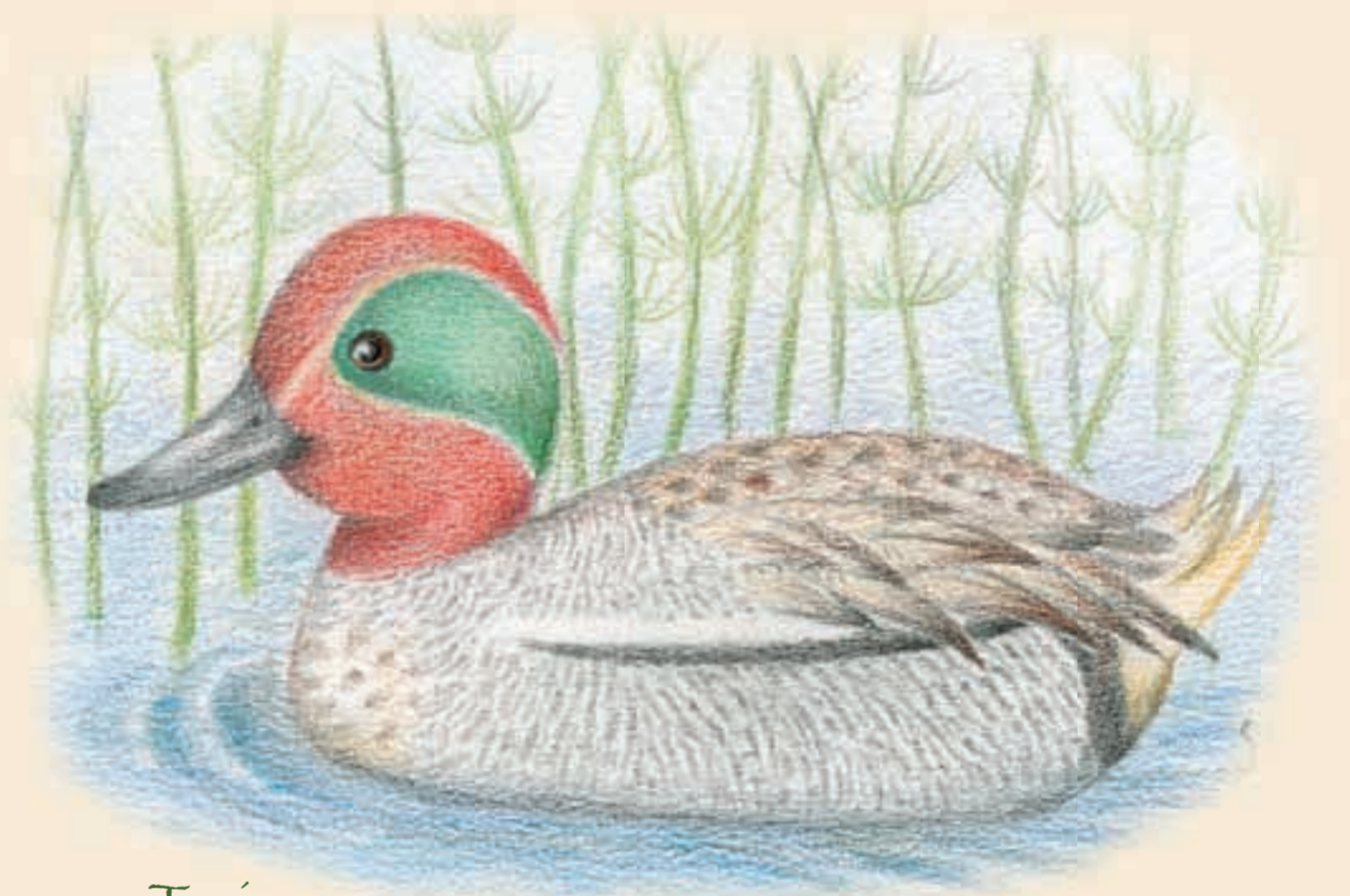
Rantasipi
Actitis hypoleucos - Drillsnäppa - Common sandpiper

Rantasipin kansanomaisia nimiä: sipittäjä, tilleri, pillipiipari ja rantaurukka

Ruokokerttunen suosii nimensä mukaisesti vesirajassa kasvavia ruokkoalueita. Ruokokerttunen on kerttuihin kuuluva vaatimattoman näköinen varpuslintu. Parhaiten erottuvat linnun valkoinen silmäkujakuva ja selän juovikkuus.

Ruokokerttunen laulu on karheaa rätinää, jonka seassa on kirkkaita vihellyksiä.

Ruokokerttunen on muuttolintu ja se talvehtii Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Pesä on tehty ruo'oista ja ruohoista ja sijaitsee maassa tai matalalla kasvillisuuden kätkössä.

Tavi
Anas crecca - Kricka - Common teal

Tavin kutsumanimiä: minisorsa, räakkäsorsa ja rapakkosorsa

Tavi on pienikokoinen ja heinäorsan jälkeen runsaslukuisin sorsamme. Tavin voi tavata sellaisista paikoista, missä ei ensi silmäyksellä luulisi vesilintuja olevankaan; metsäojoista, kitukasvuisilta soilta ja hiekkakuopista. Elinympäristön valinnassa se onkin vesilinnuista kaikkein vaatimattomin.

Tavi nousee lentoon vedestä hyvin jyrkässä kulmassa, jolloin kirkkaanvihreä siipeili on hyvin näkyvässä. Koiraan pää on punaruskea, jossa on kaunis paksu vihreä juova. Naaras on ruskeankirjava ja pitää kaakattavaa räpätystä.

Tavin pesä on maassa ja usein kaukana vesirajasta metsän tai varvikon pensaiden suojassa. Poikaset lähtevät heti kuoriuduttuaan emon mukana uimaan.